

STOWARZYSZENIE NAUKOWO-TECHNICZNE
INŻYNIERÓW I TECHNIKÓW LEŚNICTWA I DRZEWNICTWA

Inż. Mgr. W. GAWLIKOWSKI

BOTANIKA LEŚNA

WARSZAWA 1957

PRZEDMOWA

Skrypt niniejszy przeznaczony jest dla słuchaczy kursu zaocznego, organizowanego przez Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa i stanowi najważniejsze wiadomości botaniczne, uszeregowane (ilościowo i tematycznie) zgodnie z obowiązującym w roku 1957 programem nauczania w technikach leśnych zebrane z następujących podręczników i prac:

1. Mgr inż. Z. Obmiński — *Botanika leśna*
2. Prof. dr T. Gorczyński i L. Hausbradt — *Botanika stosowana*
3. Prof. P. Żukowski — *Botanika*
4. Prof. dr J. Kołodziejczyk — *Budowa roślin*
5. Prof. dr M. Korczewski — *Czynności życiowe roślin*
6. Prof. dr J. Kołodziejczyk — *Rozmnażanie roślin*
7. Władysław Szafer i Bogdan Dyakowski — *Zarys botaniki*
8. Prof. dr Stanisław Tyszkiewicz — *Nasiennictwo leśne*
9. Doc. Jakub Tomanek — *Nasze drzewa leśne*

Warszawa — marzec 1957

SPIS TREŚCI

1.	Rozdział I. Zagadnienia wstępne	str.	7
	Rola roślin w przyrodzie	"	7
	Ogólnoprzyrodnicze i gospodarcze znaczenie roślinności leśnej	"	8
	Rozwój botaniki i jej podział	"	9
	Zadania botaniki	"	8
2.	Rozdział II. Komórka roślinna i jej życie	"	11
	Odkrycie komórki i komórkowa budowa roślin	"	11
	Kształty komórek	"	12
	Rozmiary komórek	"	13
	Składniki budowy komórki	"	13
	Wymiana materii między żywą komórką a jej otoczeniem	"	26
	Rozmnażanie komórek	"	30
3.	Rozdział III. Tkanki	"	32
	Rodzaje tkanek	"	32
	Tkanki twórcze	"	32
	Tkanki okrywające	"	35
	Tkanki wzmacniające	"	41
	Tkanki mięksiszowe	"	44
	Tkanki wydzielnicze	"	44
	Tkanki przewodzące	"	49
	Tkanka sitowa	"	53
	Ewolucja tkanki przewodzącej	"	56
4.	Rozdział IV. Nasienie i młodociana faza rozwoju roślin	"	58
	Nasienie i młodociana faza rozwoju	"	58
	Dojrzewanie i kiełkowanie nasion	"	59
5.	Rozdział V. Korzeń i jego funkcja	"	61
	Wzrost i kształtowanie się korzenia	"	61
	Wrażliwość i ruchy rosnącego korzenia	"	62
	Typy systemów korzeniowych	"	65
	Korzenie przeobrażone	"	66

Pierwotna budowa korzenia i jego przyrost na długość	68
Budowa wtórna korzenia i jego przyrost na grubość	71
Podstawowe czynności życiowe korzenia	72
Pobieranie pokarmów mineralnych	73
Rola poszczególnych pierwiastków mineralnych w życiu rośliny	74
Oddychanie	75
Współżycie roślin wyższych z niższymi	75
6. Rozdział VI. Pęd	76
Pąk jako początek pędu	78
Rozwój pączka i wytwarzanie się pędu	80
Pędy długie i skrócone	81
Rodzaje pędów	83
Wrażliwość i ruchy rosnącego pędu	84
Klasyfikacja roślin wg typu i wieku pędów	87
7. Rozdział VII. Łodyga i jej funkcje	91
Pierwotna budowa łodygi	91
Wtórna budowa łodygi	93
Budowa drewna gatunków drzew iglastych	96
Budowa drewna gatunków drzew liściastych	101
Biel - twardziel	103
Wpływ budowy anatomicznej na niektóre własności techniczne drewna	104
8. Rozdział VIII. Liść i jego funkcje	105
Morfologia liścia	105
Ulistnienie i różnopostaciowość liści	108
Budowa anatomiczna liścia	111
Podstawowe czynności życiowe liścia	113
Przeobrażenie liści	115
Opadanie liści	116
9. Rozdział IX. Wzrost i rozwój rośliny	117
Istota i ogólna charakterystyka wzrostu	117
Istota i ogólna charakterystyka rozwoju	119
Korelacja, restytucja i biegunowość	120
10. Rozdział X. Rozmnażanie się roślin	122
Istota i znaczenie procesu rozmnażania	122
Rozmnażanie wegetatywne	122
Rozmnażanie bezpłciowe	123
Rozmnażanie płciowe	124
11. Rozdział XI. Kwiat i jego rola w życiu rośliny	125
Ogólna charakterystyka kwiatów i kwiatostanów	125
Charakterystyka kwiatu u nagozalążkowych	128
Charakterystyka kwiatu u okrytozalążkowych	129
Zapylenie	134
Zapłodnienie	137
12. Rozdział XII. Nasiona i owoce	143
Powstawanie nasion i owoców	143
Dojrzewanie nasion	143
Owoce	144

	Typy owoców	11
	Tabelka owoców	11
	Rozsiewanie owoców i nasion	11
	Charakterystyka procesu owocowania drzew leśnych	11
13.	Rozdział XIII. Sezonowa rytmika życia roślin	11
14.	Rozdział XIV. Roślina i jej środowisko	11
15.	Rozdział XV. Podstawy systematyki roślin	11
	Zasady systematyki	11
	Systematyczny podział świata roślinnego	11
16.	Rozdział XVI. Plechowce	11
17.	Rozdział XVII. Rodniowce	11
18.	Rozdział XVIII. Nasienne	11
19.	Rozdział XIX. Zbiorowiska roślinna	11
20.	Rozdział XX. Ochrona przyrody	11
	Cele i zadania ochrony przyrody	11
	Organizacja i podstawy prawne ochrony przyrody w Polsce	11